

Forfatter: Wessel, Johan Herman

Titel: Stella

Citation: Wessel, Johan Herman: "Stella", i Wessel, Johan Herman: *J.H. Wessels Samlede Digte*, udg. af J. Levin , 1901, s. 76. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-wesselhhl-shoot-workid68655.pdf> (tilgået 17. september 2021)

Anvendt udgave: J.H. Wessels Samlede Digte

STELLA.

I.

☒ »Hvad gjør Vildtydsken ei for Penge?«
Saa raabte tvende taabelige Dreng,
Da de fik see for første Gang
Et broget Føl Mærk det, og hør min Sang! -
(Jeg kun skrubhøvlet har min Stil.
Det gaaer saa langsomt med en Fiil.
Du, som best lide kan lidt ømt og flint i Talen,
Henvend dig til Originalen;
Jeg er alleneste en Slags Kopie; -
Og hermed er det Snak forbi.)

☒ En kiek, elskværdig Krigens Mand
Blev kiendt med en elskværdig Frøken.
Man uden Algebra og Brøken,
Hvad Facit blev, udregne kan.
De elskte, det er ligefrem,
Og Mariagen mellem dem,
Ja Dagen dertil var berammet;
Men Skiæbnen var heel uforskammet.
Stop, gunstig Læser! her jeg stopper.
Der i Qvarteer laae Hielpe-Tropper,
For at undsætte allieret Land,
Og mellem disse var min Mand.
Til Lykke, til Ulykke meer,
Tæt ved den Skiønnes Huus han fik Qvarteer.
De med hinanden blev bekiendte,
Og, som jeg før har sagt, af lige Lue brændte.

☒ Om Aftenen før Brøllups-Dag
Lod hendes Moder invitere
Sin Datters Elsker at soupere;
Han kom, det er en trolig Sag.
De spiste lidt, de drak, og kyste.
Snart ventet Paradisisk Lyst
Som Ild i deres Øine lyste.
For trangt for Elskov [var] deres Bryst.
Til sidst den gamle fromme Moder
Dem for sit Selskab gjorde frie;
Hun gik til Sengs mod Klokken Tie,
Som gierne er de gamles Noder.
Hun gik. Hr. Urian gik ikke.
77 Han vidste sig saa vel at skikke,
At ham tillodes af hans Skat
At blive fra Qvarteer den Nat.

☒ Hvor blev han da? - Spurgt hen i Taaget.
Maaskee hos gamle Moer han sov?
Maaskee gik hen i næste Skov?
Hvad Spørgsmaal! skammer Jer dog noget'

☒ De gjorde meere, end de burde,
Dog dette dem undskylde turde,
At Nat og Viin og Kierlighed
Er farlig Kram at drages med.
Jeg en Undskyldning lægger til,
Sophistisk lidt, om man saa vil,
Men, Advocat for faldne Næste,
Jeg til hans Forsvar gjør mit Beste:

De vidste hvad de Hymen skyldte,
Og af rosværdig Ivrighed
At gjøre deres Skyldighed
De end for Tiden den opfyldte.

☒ Hvor var det dog en herlig Ting,
Om og den Ild, som dem antændte,
Hos hver for alle Livets Pligter brændte!
Men jeg faer alt forvidt omkring.

☒ Jeg beder Læseren mig Resten creditere I
Han derom læse skal i Nr. 16*) meere.

☒

Moral.

Naar af at rime du er kied,
Hr. Rimer, gjør som jeg, læg Pennen ned I

☒

II.

Jeg skylder, Læser! Dig en Kompliment,
Maaskee en Afbigt eller saa omtrent,
For lidt for Skillingen i Nummer femten,
Og det var saare nær, jeg havde glemt 'en;
Thi min Hukommelse er kort.
Tilgiv mig, og modtag paa dette Blad Transport;
Deri behag at tage din Regres

* 78

☒ For Nummer femtens alt for faae Fadaiser.
(Fadaiser - siig jeg løi, for Guds Skyld! kiere Læser)
Men det er Tid, jeg læsser af mit Læs.

☒ De glade saae den ønskede Dag,
Som evig skulde dem forbinde;
Men Skiæbnen andet fik i Sinde.
Alarm ! Alarm ! Saa lyder Trommeslag.
Uventet fiendtlig Trop mod dem marscherte an;
De giestede dem helst i deres eget Land.
Thi, efter Fiendens Krigs-Raads Domme,
Best vores Ankomst var at forekomme.

☒ Vor Helt kun Tid et Øieblik
At tage Afsked med sin Doris fik.
Besvimet efterlod han Bruden,
Og fløi derhen, hvor han af Mars var buden.
Ham Æren bød ei længer her at blive,
Til Husets Folk han maatte overgive
At bære Omsorg for hans Glut;
Det var det yderste Minut. -

☒ Vor Doris kom til Liv - jeg vil ei Hierter saare.
Om meer Besvimelse, om Hulken, Suk og Taare
Her var Anledning nok at skrive ynkelig,
Saa Læseren saasnart ei skulle komme sig.

☒ Men skiønt jeg Rimer er (hør, Læser, noget Nyt,)
Saa har jeg dog et iegodt Gemyt,
Og for, par Compagnie, at hulke, sukke, daane,
Jeg gierne vil Medchristen skaane.
Men til min Helt. Han tapper var,

Og tappre var' hans Brødre.
At Sværdet de omsonst ei bar',
Bedrøvede saa mange Mødre.
De Fienden saa langt bortjog,
At i hans eget Land tilsidst de Leir opslog.
Der Hæren hvilte sig, for paa en frisk at myrde,
Træt af at slaae ihiel, og træt af Vaabens Byrde;
Vor Helt dog allersidst. - Han først maae have skrevet
Til kielne, spæde Doris Brev.
Med Blod bestænkte Haand han skrev,
For kort, til den at toe, ham Tiden nu var blevet.

☒ Hvad der i Brevet stod, det veed jeg meget vel;
Men hvad i. Billetdoux skal staae, min Herre!
Det veed i vores Tid, desværre!
79 En tolv Aars gammel Bagatel.
Nok, hvad der burde staae, stod der,
Og jeg fortæller ei, hvad vides af enhver.

☒

Moral.

Lad aldrig, skønne Læserinde!
Din sikkerste Formodning blinde.
Troe mig, den Møe gjør immer best,
Som aldrig elsker uden Præst.

☒

III.

Sunt in amore dolores.

Som sagt: den Herre skrev;
Men Svaret udeblev.
Og hører nu Aarsagen:
I Doris Yndighed en Fetter var indtagen,
Og, i vor Krigers Vold, den Skat, han lurte paa,
Med skele Øine saae.
Man slutte kan, om det ham voldte Harm
At høre Trommen slaae Allarm.
Han strax besluttede, Rivalen ud at stikke,
Strax talte Doris til, men Doris hørte ikke:
Han gjorde sig en Plan. Trods adlet Blod, trods Hielm
Han lagde Planen som en Skielm.
Han underfundig vidste
Rivalens Brev til sig at liste;
Saasnart som det opsnappet var,
Et Brev han digtede, og det til Doris bar.
Der, i en Ukiendtes Navn, han lader være skrevet,
At Doris's Elsker var i første Træfning blevet.

☒ Tyran ! (Skiønt jeg vil neppe mene,
Der findes en, haard nok, at male denne Scene)
Jeg laaner dig min Pen, tag den, og skriv,
Hvad jeg kan ikke skrive,
Hvor mange bestialske Furier
Dens ømme Hierte sønderrive,
Som troer, at alt, hvad hun har kiær,
Nu meer ei er.

☒ Forræderen et andet Brev opsetter
Til vores Helt, hvori han ham beretter,
Hans Bortgang var for haardt et Stød
For Doris, som af Sorg var død.

80 Ved denne Tidende hvor Manden bar sig ad,
Jeg ikke tænke paa, langt mindre skrive "gad.
Kort sagt, han lover Mars, og holder, hvad han lover.
Hvor største Farer var, at vove sig i dem.

⌘ Saa tapper er og jeg; Thi det er ligefrem,
Den, som forhadte Liv kun vover, intet vover.
Hvad, tvertimod, han har at frygte for,
Er, at han levende af Slaget gaaer,
Og hvad han frygtede, just hændte min Person.
Hans Kamerater saae i ham den første Prøve
Paa, at man være kan mod farlig Fiende Løve
Og uden Fiende stor Kujon;
Thi Græmmelse indtog det feige Hierte.
Men hør, hvad endnu meer forøgede hans Smerte.
Han Hænder vreed, og i sit Raserie
Han raabte: »vi faae Fred; jeg med er Skyld deri.
Fordømt den Tapperhed, som de og jeg udviste «
Han ingen Tid var feig, hans Mod hver Landsmand priste.
Men med Forlov, min Helt! du irrer slemt deri,
At Navn af Tapperhed du skiænker Raserie.
Imellem os saa sagte talt,
Der i hans Adfærd blandte sig lidt galt;
Thi han fra samme Dag blev Hovedsvimmel,
Som han fik Brev, hans Skat bortbytted' Jord med Himmel.
Han kunde skudt sig selv ihjel,
Men han var Kristen Mand. Forstaaer du vel?

⌘ Jeg har gientaget tit, at der er visse Scener,
Som jeg ei male tør,
Og du tilgiver mig, jeg mener,
Om jeg det tiere ei gjør,
Men ligefrem gaaer ind i Sagen. -
Han følte Helveds Qval om Natten og om Dagen.

⌘ Ifald du sover ind ved denne Bagatel,
Jeg næste Gang skal vække dig. Sov vel!

⌘

Moral.

Naar du mit Blad i Haanden tager,
Du enten sover eller leer,
Hvad kan du ønske meer?
Af tvende gode Ting, vælg, hvilken dig behager.

81

⌘

IV.

Han reent hensvandt, han levende var død. -
Om Krig I fremmed Land tilsidst han hørte tale,
Strax vognede han op, som af en Dvale;
Han tænkte, Skiæbnen nu en Leilighed ham bød
At komme til hexfra at flytte,
Og kummerfulde Liv mod æret Død at bytte.
Men efter gammel Ord det altid gaaer,
At Mennesken han spaaer,
Men een allene raaer.
Saa gik det her. - Han gaaer i Krig,
Og Døden for ham gik, - nei jeg fortaler mig;
Den foer afsted i stærkeste Galop,
Saa Helten kunde ei den løbe op.

At tale i en Stiil, som er lidt mere tam,
Han slog for Fode ned, men ingen ramte ham.
Og for at være kort; thi kort at være
Man allerbest af mig kan lære:
(Ja mangel haver meent, jeg Korthed drev for vidt,
Og at Vot' Serviteur ham ofte gav for lidt
For Kaabret eller Sølvstet sit,
Men hvo, som mener saa, kun give Hdt Credit.)
Jeg meer vidtløftigen om Korthed kunde skrive;
Men Helten venter mig - Han blev i Live,
Og gik uskadt fra mangen blodig Dands,
Og hver gang vandt nye Seierskrands.
Frue Fama om i Verden fløi,
Fortalte Hedning, Kristen, Tyrk, Mahomedan,
At stor og seierrig var vores Mand.
Hun den gang ikke løi.
Jeg lyver ikke heller,
Naar jeg forteller,
At Heltens Sorg det lindrede,
Tilbedet næsten sig af hver at see.
Men Skiæbnen Lægedom til Helten havde giemt,
Hvorved al Sorrig blev paa engang glemt.
De Herrer, hvad det var, nu allerede giette
(Hvem skulde ikke giette dette?).
For da at vise mig, som jeg nys sagde, kort,
En Skiønhed stial ham Hiertet bort.
Hun var af Himmelen heel rigelig velsignet.
I Smukhed og i Dyd hun Doris lignet,
Som Hig en Draabe Vand den anden er,
At sige paa Skavanken nær,
Som denne før sin Dyd lod lide,
Som de af Nr. 15 vide.
82 Han hende saae og studsede,
Igien han troede Doris see.
Jeg springer reent forbi
Alt Frierfias og Lapperie.
Nok at de gifte bleve,
Og glade Dagene fordreve,
Og levede i deres Seng
Som Koe i grønningen Eng.
Monarken bød den unge Mand,
Som General, i fremmed Land
Hans og hans Riges Ret håndhæve,
Og Blod for øvet Vold at kræve.
Han Afskeed tog med den, som følte meest hans Savn,
Og reiste saa i Herrens Navn.
Jeg ynsker dig sædvanlig Lykke,
Min kiereste Hr. General!
Gid snart igien vi see din Excellence,
Og tryk for Overfald vort Riges Grændse.
Men nu en liden Bidd Moral!

✂

Moral.

Til sidst Materien du meer ei røre gad,
Naar du til Stof taer i dit Ugeblad
Historier, som er for lange.
Den gang jeg gjorde det, men stop for flere gange.

✂

V.

For Ubestandighed fik Lykken tit Skamflikker,
Hun ei forbædret blev ved dem.
Slaae Vand paa Gaas sig kun for Poge skikker,
Og jeg er ingen Pog - dermed til Sagen frem !
Han mod en øvet Krigshær drog,
Som kiæk ham Spidsen byde torde,
Den samme, som tilforn han gjorde
Ved blodig Underviisning klog.
En Lykke, at han selv nu klogere var bleven;
Thi, hvis Fortvivlelse, som før, ham havde dreven,
Han havde naaet sit Fordums Maal, sin Død;
Men nu nye Kierlighed de første Lænker brød,
Som fængslet holdte før Fornuften.
Kort: Sorg for Doris's Tab var gaet op i Luften.
(Gid Læser ! din og min var gaet med!)

⊗ Men lader Krigeren nu slaaes i Fred.
Om Læserne imidlertid mig spørge,
83 Om Doris paa sin Kant og holdte op at sørge ?
Saa svarer jeg
N e i.
Hun græd i Nætter, græd i Dage.
Selv hendes største Trøst var hendes største Plage,
Og det var hendes Søn. »Du bøde skal, mit Barn!«
Hun sagde tit, »fordi din Moder var et Skarn.«
Hun mod sig selv var haard, som Pmitenter sømmer;
Men, Læser! jeg saa strængt ei hende dømmes.
Vide
Vort Nummer femtens siette Side.*)
Den Søn var nu alt tretten Aar,
Og lignede sin Fader paa et Haar.
Hvem Drængens Fader var, behøves ei at sige.
Til Doris Bye en Krigsmand kom,
Som i en Trefning var sat ud af Stand at krige,
Han, Byen rundt, fortalte om,
Hvor stor og tapper var hans General,
Og at han selv i Feldt var ei saa gal.
Engang da Doris's Søn af Skolen gik,
Sergeanten Øie paa ham fik;
(Han var Sergeant)
Han løber til ham hen, med venstre Arm ham kryster,
(Den høire Fienden fra ham vandt)
Saa Drængens Indvold ryster.
»Nu kan jeg hilse ham fra hans Papa«
»Jeg ingen Fader har,« faldt Drængen ind i Talen.
»Han var endogsaa død,
Før jeg blev fød.«
»Han er,« saa bandte han, »en Søn af Generalen,
Og den, ham sagde død, han er en Svinehund.«
»Jeg haver hørt det af min Moders egen Mund.«
»Ja, Junker! naar saa er, saa vil jeg tage
Min Svinehund tilbage;
Men har han anden Faer end som min General,
Saa lyver Junkers Fies, hvis ei, saa er jeg gal.
Maae jeg vel spørge, Deres Frue Mama,
Boer hun vel langt herfra?«
»Nei, men hun aldrig taer imod Visiter.«
»Saa,« svarede Sergeanten bitter,
»Saa kan hun lade være,
Jeg ellers troer, at Tidender fra Mand
Bør være vakker Kone Mære;
Men her er nok en sær Beskaffenhed.
Ja Kone er og Kone to, man veed.«

☒ Han vendte sig med haant »Adieus«
Og sagde ved sig selv: »Snavs baade Moer og Knøs U
Og hermed vil Sergeanten vil qvitere;
Vi faaer ei see ham meere.
Da Moderen af Junker blev fortalt
Alt hvad ham nys Sergeanten sagde,
(Han tog ei fra og ei tillagde)
Hun ved den Tidende i dybe Tanker faldt,
Og før at løse op sig vigtige Maaskeer,
Hun skikked hurtig Speider ud,
Som skulde hende bringe Bud,
Om denne General, som reiste sig Trofeer
Ved hvert et Fied, den samme var,
Som før i hendes Bye kun Navn af Oberst bar,
Og tæt ved hendes Huus laae i Qvarteer.

☒ Jeg kan saa sant!
Ei skrive meer
For denne gang.
Adieu so lang.

☒

VI.

Der gik ti Uger hen,
Før vores Speider kom igien.
Der kunde have gaaet flere
For Speidere, som vil spadsere,
Men denne agede i Trav,
Og ved Tilbagekomst en Efterretning gav,
Som fuldt forsikrer vor halvveis-Madame
Derpaa, at denne General
Just netop er den samme,
Som lystred' Trommelyd, for begge saa fatal.
At Manden heder Benter
(Man burde før nok vidst hans Navn),
At hiem man snart ham venter;
Thi han har sluttet Fred til Kongens og til Landets Gavn.
Og at han boer, -
Jeg husker nu ei hvor. -
Hun sagde: »kom med mig, jeg vil ham søge op.« -
Den Kammerpige sagde: Top !
(Top ! siger
Gemeenlig alle Kammerpiger
Til Forslag om at gaae paa Eventyrer
For at opstøve friske Fyrer.)
De kortest Vei til Mandens Boepæl tog,
85 Cupido Vognen drog,
Og Venus selv skiød efter.
Det er (for ei at friste Lægmands Kræfter)
Med andre Ord:
De hurtig foer.
Den halve Vei de havde lagt tilbage;
De i et Herberg gik Forfriskning sig at tage.
Der blive de saa stoer en Skiønhed var,
At Doris i sit Speil kun Magen skuet har.

☒ Dem, som i Ungdom blev dum Blyeheds Træk afslebne,
Man aldrig fandt i Fremmeds Omgang knebne.
Maaskee Opdragelsen, maaskee lidt Sympathie
Var Aarsag i,
At disse to kom i fortroligt Maskepie.
Nok er det, at de kom.
Som sagt, det alfarveis Bekiendtskab
Steeg snart til varmest Venskab.

Den Fremmede strax spurgte om,
Hvor hen i Landet hun sig agted'.
Hun svarede: »til Byen N.« -
»Der, Gud skee lov! skal jeg og hen,
Til den min Fuhrmand just er fragtet
Den hele Vei! hvor kunde jeg mig vente sligt ?
Et Reise-Sælskab saa behageligt!
Jeg nylig har besøgt en Tante,
Og venter nu snart hiem min Mand
Fra fremmed Land,
Hvor Fienden ham, han Fienden bandte,
Men han tilsidst derfra med Ære kom.
Tør jeg Madamen spørge om,
Hvorledes De bør tituleres,
Og om det vakre Barn er Deres?
Det ligner overmaade den,
Som er min allerbeste Ven.«
»Madam, det er mit Barn - meer kan jeg ikke svare.
Mit Navn jeg siger ei.
For flere Spørgsmaal De mig spare -
De skal, jeg troer, paa denne Vei erfare,
At Deres Venskab jeg uværdig ikke er.«
Nu gietter nok enhver,
Den Fremmede var Benters Dame,
Og det er sandt.
Engang de Byen maatte ramme,
Og der en stor Anledning fandt
Til meer fortroelige at blive. -
Fuld Efterretning Doris maatte give
86 Om alt, hvad hende hendet var,
Og om ved hvem hun Modernavnet bar.
»Bevare Gud ! det er min Mand !«
Saa raabte den bestyrste Dame,
Og i det samme
Indtræder han.

✂

VII

Der er i Verden et Uhyre,
Som stopper halvveis tit Geniets Fyre,
At sige dem, som er for smaae
Til noget Stort og Nyt at finde paa;
Det er Sandsynlighed.
De som Opvartning gjør i hendes Tempel,
(Jeg siger hendes, thi hun er Madam,
Og kræsen, capricieus som Skam!)
Forsikre for Exempel,
Hun sielden kiendes ved,
Og næsten aldrig sætte vil sit Stempel
Paa hvad der forevises Publicum,
Og neppe hænde kan hver Seculum.
I Synderlighed den som skriver for Theatret,
Af hende blir kalfatret,
Og saa af hendes værdige Consorter,
De kritiske Cohorter.
Du som skrev Stella, du en Galdefeber skrev
For hende,
Som meer tiltog, jo meer af Landsmænd rost du blev.
Din Hensigt med din løierlige Ende
Var, om jeg gietter ret,
Du syntes, Folk, som længe havde grædt
Ved din saa rørende Historie,
Behøvede Husvalelse,
Derfor ved Slutningen du tvang dem til at lee.

Jeg synes, Læser, du istemmer Fordums Sang:
Ak! vee mit eene Knæe! den Indgang var for lang.

☒ Fra min Original jeg gaaer da lidt afsides,
Thi kun af ham maae ikke vides,
Jeg laaner af hans Kram.
Hans Tøi kun taaler lidt at slide paa,
Og det vist vilde ærgre ham,
Ifald han mig det bruge saae.

☒ »- Og i det samme indtræder han.«
Enhver sig forestille kan,
87 Hvad der nu laae for Pokkers Huus,
Og at strax, efter Tugt og Orden,
De Damer faldt til Jorden,
Og Generalen stod bleg og confus,
Men at han ogsaa efter Tugt og Orden
Til sidst dem reiste op fra Jorden.
(Jeg kalder Gulvet Jord,
Du vil dog ei, jeg veie skal hvert Ord?)
Gid Himlen dig og mig forskaane
For at see Dyden daane,
Men naar den vogner op, at høre paa dens Skrig,
Den først og fremst derfra bevare dig og mig!
Blot af Indbildningen vi Dødsens Angest føle. -
Men det for længe er at nøle.

☒ Du nylig græd, nu skal du lee : -
En Kone havde han, og dertil Een gjør tre.

☒ Hvad gjør dog Tydsken ei for Penge ? -
Farvel saalænge!

☒

Moral.

Naar i dit Skuespil ei Knuden løses kan,
Da gielder det at vise dig som Mand,
Da hæv dig over feige Mængde,
Og naar dit Stykke har behørig Længde,
Hug over Hæk den gordianske Knude,
At Stykket i betids kan være ude,
Og viis, at du og vove tør,
Hvad Alexander voved' før!